

30. Zdařilová A., Vrublová E., Vostalová J., Klejduš B., Stejskal D., Prosková J., Kosina P., Svobodová, A., Večera R., Hrbáč J., Černochová D., Vičar J., Ulrichová J., Šimánek V. Natural feed additive of *Macleaya cordata*: safety assessment in rats a 90-day feeding experiment. *Food Chem Toxicol.* 2008; 46, 3721–3726.
31. Nousiainen J., Javanainen P., Setälä J., von Wright A. Lactic acid bacteria as animal probiotics. In: Salminen S., Ouwehand A., von Wright A. eds. *Lactic acid bacteria: microbial and functional aspects* 3rd ed. New York: Marcel Dekker 2004.
32. Caglar E., Sandalli N., Twetman S., Kavaloglu S., Ergeneli S., Selvi S. Effect of yogurt with *Bifidobacterium* DN-173 010 on salivary mutans streptococci and lactobacilli in young adults. *Acta Odontol. Scand.* 2005; 63, 317–320.
33. Caglar E., Cildir S. K., Ergeneli S., Sandalli N., Twetman S. Salivary mutans streptococci and lactobacilli levels after ingestion of the probiotic bacterium *Lactobacillus reuteri* ATCC 55730 by straws or tablets. *Acta Odontol. Scand.* 2006; 64, 314–318.
34. Tong H., Chen W., Merritt J., Qi F., Shi W., Dong X. *Streptococcus oligofermentans* inhibits *Streptococcus mutans* through conversion of lactic acid into inhibitory H₂O₂: a possible counteroffensive strategy for interspecies competition. *Mol. Microbiol.* 2007; 63, 872–880.
35. He X., Lux R., Kuramitsu H. K., Anderson M. H., Shi W. Achieving probiotic effects via modulating oral microbial ecology. *Adv. Dent. Res.* 2009; 21, 53–56.
36. Tanzer J., Livingston J., Thompson A. The microbiology of primary dental caries in human. *J. Dent. Educ.* 2001; 65, 1028–1037.
37. Švec P., Sedláček I., Žáčková L., Nováková D., Kukletová M. *Lactobacillus* spp. associated with early childhood caries. *Folia Microbiol.* 2009; 54, 53–58.

ZPRÁVY

● Za RNDr. PhMr. Zdeňkem Hanzlíčkem

Ve věku nedožitých jednadecetilet nás 6. ledna 2013 opustil přední historik naší farmacie RNDr. PhMr. Zdeňkem Hanzlíček. Narodil se 28. ledna 1922 v Plzni, maturoval v roce 1941 na vinohradském gymnáziu v Praze. Od studentských let měl rád dějepis a zvláště se zajímal o heraldiku. Protože za války byly naše vysoké školy zavřeny, nastoupil po maturitě na praxi do lékárny. Po dvou letech složil tyrociniální zkoušku a po válce také farmacii na Karlově univerzitě vystudoval.

Pracoval v různých lékárnách a posléze byl pověřen vedením směšovací lékárny „Na Knížecí“.

Jeho záliba v historii však pokračovala dále a rozšířila se o dějiny vlastního oboru, což později vyústilo ve snahu o založení farmaceutického muzea v Praze. V roce 1954 se prostřednictvím docenta farmaceutické chemie RNDr. PhMr. Aleše Sekery (1922–1961) seznámil s vedoucím Ústavu dějin lékařství Masarykovy univerzity v Brně RNDr. PhMr. Václavem Ruskem. Jejich spolupráce pokračovala i po zrušení brněnské Farmaceutické fakulty a s tím souvisejícím přenesením studia na společnou fakultu v Bratislavě. Kolega Hanzlíček se při tom účastnil výzkumu a také se podílel na vedení a obhajobách diplomových a později i doktorských prací. Mezitím pokročilo úsilí o vytvoření muzea. Farmaceutické památky zachráněné ze zrušených lékáren instaloval kolega Hanzlíček v bývalé Dittrichově lékárně v malostranské Nerudově ulici. V tu dobu již vedl lékárnu Na Pohořelci, odkud přešel do lékařského oddělení KÚNZ Středočeského kraje na místo provozního lékárníka.

V roce 1968 začal dálkově studovat muzeologii na Filozofické fakultě v Brně. Po otevření nové Farmaceutické fakulty UK

v Hradci Králové, kdy již prostory bývalé Dittrichovy lékárny potřebám muzea a rozsahu nashromážděných sbírek nepostačovaly, převzala pražské muzejní sbírky tato nová fakulta a umístila je v Kuksu. Když v roce 1970 získal kolega Hanzlíček doktorát přírodních věd, stal se tajemníkem v Praze připravovaného Mezinárodního kongresu o dějin farmacie a tuto úlohu plnil ještě o dvacet let později, kdy se pořádání téhož kongresu v Praze v roce 1991 opakovalo. V roce 1972 nastoupil do Státního ústavu pro kontrolu léčiv, kde setrval až do důchodu. Při tom se stále ve svém volném čase věnoval dějinám farmacie, bádával v archívech a knihovnách, publikoval výsledky svých prací a pomáhal při organizaci různých historických seminářů a sympozií.

Šíře jeho zájmů byla velmi široká. Zabýval se dějinami léčiv, farmaceutických organizací, biografiemi významných farmaceutů, historií mnoha lékáren, vývojem sítě lékáren a také již výše zmíněnou farmaceutickou muzeologií. Na tato témata proslavil asi osmdesát přednášek a uveřejnil v různých časopisech přes dvě stě článků. Byl autorem knižní publikace o dějinách pražského lékařství (1991), synoptických tabulek k dějinám české farmacie (1975, cyklostyl) a spoluautorem přehledu o vývoji farmacie ve 20. století (2005). Předtím se podílel na přípravě skript „Kapitoly z dějin čs. farmacie“ (1970) a dalších knižních publikací, např. o barokní lékárně v Kuksu (1971) a o vývoji lékařství ve Středočeském kraji (1980). Ještě v důchodu pokračoval v práci na Farmaceutické fakultě UK v Hradci Králové, kde se zabýval vývojem biofarmacie a farmakokinetiky i vedením a oponenturami diplomových prací. Byl též konzultantem při vytváření Českého farmaceutického muzea v Kuksu.

Kolega Hanzlíček vždy pečlivě sledoval odbornou literaturu a také v průběhu své praktické činnosti získal mnoho cenných znalostí a praktických zkušeností, o něž se vždy rád a nezištně podělil. Je třeba též připomenout jeho podíl na vzniku a činnosti sekci pro dějiny farmacie, a to ve Společnosti pro dějiny věd a techniky (1960) a později také v České farmaceutické společnosti (1968). Jeho zásluhy byly oceněny udělením čestných členství, a to jak Českou farmaceutickou společností, tak i Společností pro dějiny věd a techniky a Spolkem pro vybudování Českého farmaceutického muzea. Svoji obětavou prací se navždy zapsal do dějin české farmacie a jeho památka nás bude stále inspirovat v našem úsilí o jejich poznání.

P. Drábek